

Paroxyzmálne neepileptické stavy v neuroológii

doc. MUDr. Matej Škorvánek, PhD. – editor hlavného tématu

Neurologická klinika, Lekárska fakulta UPJŠ a UNLP Košice

Paroxyzmálne ochorenia v neuroológii sa zvyčajne spájajú predovšetkým s epilepsiou. Napriek tomu je táto skupina ochorení podstatne početnejšia a v širšom slova zmysle zahŕňa rôznorodé klinické jednotky od migrény cez tiky, tranzitórne ischemické ataky (TIA) až po zriedkavé ochorenia, ako epizodické ataxie, paroxyzmálne dyskinézy alebo alternujúca hemiplégia v detstve. Práve posledné uvedené jednotky sú v neurologickej komunite vo všeobecnosti relatívne málo známe, nezriedka zamieňané za epileptické stavy alebo funkčné ochorenia, ale v mnohých prípadoch terapeuticky ovplyvniteľné.

Pri paroxyzmálnych ochoreniach v neuroológii je v prvom rade potrebné definovať,

či sú spojené s poruchou vedomia alebo nie, či pravdepodobne ide o ochorenie epileptického alebo neepileptického pôvodu, takisto aká je základná fenomenológia pacienta – či ide o dominujúcu ataxiu (epizodické ataxie), dyskinézy (choreu, dystóniu alebo ich kombináciu – paroxyzmálne dyskinézy), parietické prejavy (podľa klinických súvislostí napr. TIA, hemiplegická migréna, alternujúca hemiplégia v detstve), iné neurologické prejavy (napr. tiky a pod.) a či sa tento stav spája s bolesťami hlavy (súvislosť s migrénou a pod.). Okrem základnej fenomenológie je potrebné detailne analyzovať možné spúšťače uvedených stavov (napr. pohyb, dlhšie cvičenie, stres, únava, užívanie kávy, alkoholu a iné),

ktoré sú veľmi nápomocné pri klasifikácii prítomného ochorenia.

Veľká časť týchto ochorení, najmä so vznikom v detskom veku, je geneticky podmienená a dotiahnutie diagnostiky umožní u pacienta cielený, personalizovaný manažment – vyhýbať sa konkrétnym spúšťačom daných stavov, diétne intervencie alebo špecifická liečba. Ak tieto ochorenia vzniknú v dospelom veku, tak sú častejšie sekundárneho/symptomického alebo funkčného pôvodu. V tomto čísle bližšie analyzujeme problematiku epizodických ataxií, paroxyzmálnych dyskinéz a alternujúcej hemiplégie v detstve, ktoré síce predstavujú zriedkavé, ale z veľkej časti manažovateľné ochorenia.

doc. MUDr. Matej Škorvánek, PhD.
Neurologická klinika
Lekárska fakulta UPJŠ a UNLP Košice
mskorvanek@gmail.com

Cit. zkr: *Neurol. praxi.* 2023;24(4):247

Článok prijat redakci: 7. 6. 2023